

مصاحبه

سید علی حسینی ایمنی

زن، ایرانی

مصاحبه با خانم سجادی

معاون آموزشی و پژوهشی دفتر امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری

حضور فیزیکی خلاصه نمی‌شود، بلکه حضور اجتماعی زن، از حضور فیزیکی او بسیار اثرگذارتر و ارزشمندتر خواهد بود. این نکته‌ای است که جهان امروز از آن غافل مانده است. بنابراین در عرصه‌های فرهنگی به‌خصوص تدریس و پزشکی برای حضور آنها نه تنها اشکالی نیست، بلکه لازم و گاه واجب می‌شود، اما در جاهایی که منزلت و شخصیت زنان زیر سؤال می‌رود و آسیبی به حریم خانواده وارد می‌نماید، می‌تواند خط قرمزی باشد که ورود در آن مشاغل، به نفع زنان ما نیست.

با توجه به بالا رفتن سن ازدواج در ایران و پی آمدهای منفی آن چه توصیه‌ای به دختران دارید؟

ازدواج آسان که ریشه در توجه به تعالی اخلاقی انسان دارد، مهم‌ترین کلید گشودن این قفل است. وقتی امیرالمؤمنین علی علیه السلام قناعت را گنجی بی‌پایان می‌شمارد، جا دارد به عنوان شیعه حضرت علی علیه السلام و حضرت زهرا علیهما السلام به عنوان زوج نمونه در فرهنگ خود به این امر بیشتر توجه کنند. این اشتباه است که تنها از حکومت انتظار داشته باشیم که شرایط ازدواج را فراهم نماید. باید بدانیم قدم اول را خود شخص برمی‌دارد و چه قدمی ارزشمندتر از واقع‌بینی معنوی؟ وقتی خداوند، خود ضمانت برکت در هزینه ازدواج و تشکیل زندگی را داده است، اگر به سخت‌گیری‌ها و تجمل‌گرایی‌های افراطی، ازدواج را دست نیافتنی نماییم، به شرک نزدیک شده‌ایم. یادمان باشد.

با توجه به سهم و نقش زنان در ایجاد و پشتیبانی انقلاب اسلامی،

را به رفع آسیب‌های امروز امیدوار کند در این راستا، معاصرسازی‌هایی در حال اقدام است.

به نظر شما توانایی زنان ما برای حضور در پست‌ها و عرصه‌های اجتماعی و علمی تا چه حد است؟ آیا خط قرمزی برای آن می‌دانید؟

در نظام خلقت، زن و مرد به عنوان دو بال مکمل انسان در پرواز به سمت تعالی، دارای تفاوت‌هایی در توانمندی‌ها، حقوق و مسئولیت‌ها می‌باشند. این تفاوت‌ها طبق نگاه وحی، لازمه تکامل آفرینش است.

ما قائل به عدم توانایی زنان نیستیم، چرا که تجربه‌های تاریخ، قوت و اراده زنان را به اثبات رسانده است. قابل توجه است که امام راحل در تبیین جایگاه زن، به نقش انسان‌سازی و جامعه‌سازی زن تأکید فرموده‌اند. نکته اساسی این که در احراز پست‌های اجتماعی، قبل از آن که توانایی زن مطرح باشد، ضرورت‌ها قابل بررسی است؛ چرا که به تعبیر قرآن «و قرن فی بیوتکن» زنان، محور تعالی و رشد خانواده هستند و شاخصه‌های فطری زن ایجاب می‌کند که او محور خانواده و تعالی آن قرار گیرد. این اولین اولویت زن است که حتی اگر خود منکر آن باشد، فطرت درونش بر آن استوار است و در ضمیر ناخودآگاهش آرامش و سعادت حقیقی خود را در این محور می‌جوید.

بنابراین در صورت حفظ ارزش‌های انسانی و اخلاقی، هیچ محدودیتی از نظر بینش اسلامی برای پیشرفت زن در عرصه‌های علمی و اجتماعی وجود ندارد. حضرت زهرا علیها السلام دانشمندترین و اجتماعی‌ترین زن تاریخ محسوب می‌شود؛ اما ذکر این مسئله هم حایز اهمیت است که مقوله حضور، صرفاً در

چه پیشنهادی برای دختران جوان که به دانشگاه راه نمی‌یابند دارید؟

دانشگاه، تنها نردبان تعالی و پیشرفت نیست. هرچند خوشبختانه با توسعه علم و مراکز علمی کشور، خصوصاً دانشگاه فراگیر و یا مجازی، تحصیلات دانشگاهی برای همگان دست یافتنی شده است، اما نکته اساسی این است که نفس علم و آگاهی، مشروط به کسب مدارک دانشگاهی نیست. دختران جوان باید به هدف متعالی خویش بیندیشند و راه‌های رسیدن به آن را بر خود هموار سازند. اگر هدف از دانشگاه، کسب مدرک و به دست آوردن موقعیت اجتماعی است، با کسب مهارت‌های مورد علاقه و تخصص پیدا کردن در آن حرفه می‌توان آن موقعیت را به دست آورد؛ اما زمینه رشد و تعالی عقلی، روحی و معنوی انسان با مطالعه و تفکر و تدبیر به دست می‌آید، چیزی که نیاز به مدرک خاصی ندارد.

به نظر شما آسیب‌های امروز دختران جامعه ما چیست؟

حقیقت این است که شما نمی‌توانید آسیب‌های امروز دختران ایرانی را بررسی کنید و برای آنها ریشه‌ای زیربنایی‌تر از خودباختگی و عدم اعتماد به نفس بیابید. در عصر تقابل سنت و مدرنیته، حفظ ریشه‌های اعتقادی و فرهنگی نسل قبل، در دنیای تبلیغات جهانی دور از اصالت انسانی، جوان امروز را در دوگانگی‌های شخصیتی و تضادهای درونی غرق کرده و به ورطه خودباختگی می‌کشانند. از این رو، آسیب‌های فردی و اجتماعی دختران، بدون قطع این ریشه زوددنی نخواهد بود. توجه به سیره جهان‌شمول حضرت زهرا علیها السلام، مهم‌ترین سرمایه‌ای است که می‌تواند جوانان ما

درباره مسائل زنان و دختران، حرف و حدیث زیاد است، اما اگرچه در این باره زیاد گفت‌وگو شده، هنوز ناگفته‌ها بیشتر است. در گفت‌وگویمان با خانم سجادی سعی کرده‌ایم خط بحث را به این ناگفته‌ها یا کمتر گفته شده‌ها بکشانیم. از آنجا که سرکار خانم سجادی در دفتر امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری، معاونت آموزشی و پژوهشی را بر عهده دارند، این گفت‌وگو بهانه خوبی بود تا در جریان مسائل اجرایی و آنچه در این مرحله در یک نهاد دولتی اتفاق افتاده است قرار بگیریم.

سرکار خانم سجادی برای شروع، بفرمایید: از زمان مسئولیت شما چه گام‌های جدیدی به نفع زنان و دختران ایرانی برداشته شده است؟

با توجه به نقش و ماهیت ستادی مرکز، فعالیت‌های این واحد در راستای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای ارتقای توانمندی‌های زنان و تقویت بنیان خانواده بوده است. طراحی و مدیریت اجرای طرح ملی رحمت، یعنی طرح آموزش کاربردی قرآن و سیره اهل بیت به زنان خانه‌دار، دانش‌آموزان و توسعه آن به شاخه‌های کارگری، کارمندی، دانشجویی و... از مهمترین عملکردهای آموزش و پژوهش بوده است. طرح‌های پژوهشی در راستای بررسی مسائل زنان و خانواده و ارائه نتایج آنها به مسوولان برای طرح در هیأت دولت و طراحی لایحه قابل پیشنهاد به قوه مقننه، شاخه دیگری از فعالیت‌های این واحد در مرکز امور زنان و خانواده است.

طراحی و مدیریت اجرای طرح ملی رحمت، یعنی طرح آموزش کاربردی قرآن و سیره اهل بیت به زنان خانهدار، دانش‌آموزان و توسعه آن به شاخه‌های کارگری، کارمندی، دانشجویی و... از مهمترین عملکردهای آموزش و پژوهش بوده است.

هم‌چنین اکنون که طرح دو ساله شده است، پایگاه‌های آن در سراسر کشور، حتی روستاهای دورافتاده توانسته است راهی برای ارتباط با زنان و خانواده‌های ایرانی باشد.

کارنامه خودتان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ فکر می‌کنید نهاد شما درباره زنان چه کارهایی باید می‌کرده و نکرده است؟

ارزیابی کارنامه، آن هم به صورت ستادی و سیاستگذاری پیرامون مسائل فرهنگی خانواده و زنان، مبحثی نیست که به صورت نمره‌گذاری به خود ما واگذار شود. ضمن این که معمولاً نمی‌توان در کوتاه مدت، فرمولی برای ارزیابی فعالیت‌های سیاستگذاری و اتاق فکری طراحی کرد.

این سؤالی است که آیندگان باید بدان پاسخ گویند. ما تمام همت خود را در راستای تقویت بنیان خانواده به کار گرفته‌ایم و کوشیده‌ایم لویجی برای تقلیل ساعت کاری زنان شاغل، افزایش مدت مرخصی زایمان و بیمه زنان خانه‌دار و... تنظیم کنیم در حوزه‌های حقوقی، بین‌المللی، سازمان‌های مردم‌نهاد و امور اجتماعی نیز گام‌هایی برداشته‌ایم که از بیان جزئیات چشم می‌پوشم. البته مرکز به عنوان یک ستاد، شاید لازم باشد سیاستگذاری بیشتر جهت کیفیت‌بخشی به امور فرهنگی و نهادهای دولتی و اجرایی داشته باشد.

در ایران حرکت‌های فمینیستی وجود دارند یا نه؟ اگر دارند به چه شکلی؟ شاخصه‌های آنان چیست؟ و چه تفاوتی با جاهای دیگر دارند؟

ارتقای سلامت و بهبود کیفیت زندگی، ارتقای امنیت انسانی و عدالت اجتماعی، توسعه فرهنگی و امنیت ملی انجام گرفته است.

خوشبختانه با رویکرد دولت نهم در تعالی مادی و معنوی انسان، اصل تقویت بنیان خانواده مورد توجه قرار گرفت که تأثیر آن را در تغییر نام مرکز از «مشارکت زنان» به «امور زنان و خانواده» می‌توان ملاحظه کرد. در همین راستا اصلاحاتی در برنامه چهارم توسعه با هماهنگی فراکسیون زنان مجلس شورای اسلامی صورت پذیرفت و اصلاحات در کمیسیون فرهنگی تصویب شد و در حال پی‌گیری است.

دختران و زنان چگونه می‌توانند با نهاد شما ارتباط داشته باشند و مشکلات خود را بازگو و پی‌گیری کنند؟

با در نظر گرفتن ماهیت مرکز، به خوبی روشن است که نسبت به دستگاه‌های اجرایی، ارتباط ما با مردم تعریف شده‌تر و خاص‌تر می‌باشد؛ البته یقیناً برای سیاستگذاری و برنامه‌ریزی به ارتباط با جامعه مخاطب قائلیم. تنها نوع این ارتباط در قالب محصول پژوهش‌ها و طرح‌های تحقیقاتی در حوزه‌های جامعه‌شناسی و مطالعات زنان و خانواده تعریف می‌شود. هر چند ریاست مرکز به عنوان مشاور رئیس‌جمهور، برنامه ملاقات مردمی به صورت هفتگی با زنان دارد، سایت مرکز امور زنان و خانواده نیز پایگاه دیگری برای ارتباط با دختران و زنان می‌باشد. ضمن این که کتابخانه تخصصی مرکز، به عنوان پایگاهی تخصصی و منحصر به فرد در ایران، پاسخ‌گوی مراجعین از طیف‌های مختلف دانشجویی و محققان است.

نقش امروز زنان را در جامعه چگونه ارزیابی می‌کنید؟

حضرت امام فرمودند اگر زن‌ها نبودند، این انقلاب به ثمر نمی‌نشست؛ لذا سهم زنان در به ثمر رساندن انقلاب و پشتیبانی آن، چه حضور در جبهه‌های جنگ هشت‌ساله به عنوان نیروهای اسدادی و چه به عنوان پشتیبان در عقبه‌های جنگ، بر کسی پوشیده نیست.

نقش زن به عنوان محور خانواده به عنوان رکن زیربنایی جامعه نمودار است. باور همین نقش بود که زنان را در عرصه انقلاب و دفاع مقدس چنین استوار و مقاوم نگه داشت و با باور همین نقش بود که مردان را به حضور در حماسه‌ها فرا خواند و به حرکتی واداشت که ثمره آن، استقلال و سربلندی امروز ایران در زمینه‌های علمی - اجرایی مثل انرژی هسته‌ای، دستاوردهای پزشکی مثل رویان و نانو تکنولوژی و... است. امروز هم همین نقش بنیادین، در قالب حفظ، پرورش و انتقال ارزش‌ها به نسل بعد می‌باشد که با توجه به شدت هجوم فرهنگی دشمن، باید بیش از پیش به این نقش بها داده شود.

در برنامه چهارم چه پیش‌بینی‌هایی برای بهبود وضع زنان در ایران در نظر گرفته شده؟ شما چشم‌انداز آن را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، موضوعات مربوط به زنان در محورهای آموزش، اشتغال، حقوقی، حمایتی، مشارکت اجتماعی و تربیت بدنی و خانواده بیان شده و پیش‌بینی‌هایی با لحاظ توسعه امور قضایی، توسعه مبتنی بر دانایی، آمایش سرزمین و توازن منطقه‌ای،

جنبش‌های مشابه در سایر کشورها به دلیل وجود موانع صرفاً سنتی در برابرشان تحرکات خود را بر مبارزه با سنت‌ها متمرکز کرده و با ایجاد ساز و کارهای مدنی و ایجاد فشارهای سیاسی، به راحتی از این موانع عبور می‌کنند آنان ضمن ایجاد مقبولیت در میان ملت‌ها که یکی از عوامل اصلی آن تحریک قشری نیروی اجتماعی زنان است، با فشارهای سیاسی، حکومت‌ها را هم متقاعد و همراه خود می‌سازند، البته به این امر باید فشارهای بین‌المللی نهادهای غربی را هم افزود.

درباره شکل تحرک این گروه‌ها در داخل باید گفت: در داخل کشور ما، مانع اصلی در برابر چنین تحرکاتی، رویکرد دینی مردم است. ملت ایران بیش از سیزده قرن است که اسلام را پذیرفته‌اند، و این دین مبین الهی، به‌ویژه در چهار قرن اخیر با ریشه‌های عقلی و شیعی خود در فرهنگ عامه ایرانیان رسوخ کرده خصوصاً پس از تأسیس جمهوری اسلامی در سه دهه اخیر و عدم انعطاف آن در محک‌های دینی، با مسئله جدی‌تر می‌شود. به عبارت دیگر، رسوخ فرهنگ دینی در میان زن و مرد ایرانی موجب می‌شود که زنان به عنوان نیمی از جمعیت جامعه، لشکر بی‌جیره و مواجب تفکرات نادرست غربی نباشند و حتی از خاستگاه دینی، با آن به مقابله برخیزند. این تحرکات در حال حاضر بر اقشار خاصی از جامعه که تمایلات غربی بیشتری دارند، متمرکز است تا بتواند برای تثبیت خود در جامعه و البته گسترش گام به گام تفکر خود نیروی اجتماعی جمع کنند.

— از اینکه وقت ارزشمندتان را در اختیار ما گذاشتید و به پرسش‌های ما شفاف پاسخ داده‌اید، سپاسگزارم.